

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

اصول فقه (مظفر)

طرق احراز قول معصوم (۱)

جلسه ۳۴۹

استاد شفیعی

طرق احراز قول معصوم در بین مجمعین (۱)

اجماعی در نزد امامیه معتبر است که کاشف از قول معصوم باشد و از چهار طریق عمده می توان وجود

معصوم را در بین مجمعین احراز کرد:

۱. طریقه الحس ۲. طریقه قاعده اللطف ۳. طریقه الحدس ۴. طریقه التقرير

بررسی طریق اول

طریقه الحس: (اجماع حسی، دخولی، تضمینی): به اجماعی گفته می شود که تحصیل کننده آن، قطع به

وجود معصوم در میان مجمعین دارد، ولی شخص او را نمی شناسد.

و این اجماع با استقصاء تمام اقوال فقهای که بعضی نیز ناشناخته هستند، حاصل می شود، به همین

جهت است که یقین می شود یکی از مجمعین شخص معصوم است.

انحاء مخالفت با اجماع دخولی

۱. معلوم النسب: از این جهت که شخص مخالف اجماع (مثلا شیخ مفید) را می شناسیم، این مخالفت او

ضرری به حجیت اجماع وارد نمی کند.

۲. مجهول النسب: شخص مخالف اجماع را نمی شناسیم، لذا احتمال می رود او، معصوم باشد، به این

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv جهت مخالفتش ضرر به حجیت اجماع می زند.

اجماع منقول به تواتر

مرکز مجربان امام صادق (ع)

اگر برای محصل، اجماعی به صورت تواتر - اهل بلد یا مردم یک عصر - نقل شد که موجب حصول علم بوجود امام شود، در حالی که امام را بعینه نمی شناسد، در این صورت چنین اجماعی معتبر خواهد بود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

iq.tv خلاصه و کاربرد طریقه اولی:

این طریقه در نزد قدماء معروف، و مختار سید مرتضی و اتباعش بوده، لکن در عصر غیبت کارایی ندارد، و نمی توان چنین اجماعی را تحصیل کرد، زیرا احراز وجود امام در بین مجمعی، بسیار سخت و بلکه بعید است.

بیان قاعده لطف

اگر علماء بر دیدگاهی نادرست اتفاق نظر داشته باشند، وظیفه امام معصوم از باب لطف این است که مانع از شکل گیری این اجماع شود؛ و چون نظری بر خلاف اجماع وجود ندارد، روشن می شود که امام معصوم نیز با این دیدگاه موافق است. از این رو، وجود اجماع بر یک دیدگاه، از رضایت معصوم نسبت به آن دیدگاه خبر می دهد.

لزوم اظهار حق در قاعده لطف

آیا بر امام لازم است که اظهار حق کند، و فتوای اشتباه را تصحیح کند؟
بله؛ زیرا لازمه عدم اظهار امام این است که:
أولاً: لزوم سقوط التکلیف بذلک الحکم.

ImamSadiq.

دوماً: اخلال الامام بأعظم ما وجب علیه ونصب لاجله، وهو تبلیغ الاحکام المنزلة.

iq.tv

شروط عدم قدح و ضرر مخالفت مجهول النسب

۱. محرز شود مخالف، امام نیست، یعنی عدم الاحراز کافی نیست، بلکه احراز عدم لازمست.
۲. شخص مخالف، یک برهان قاطع نداشته باشد، و الا اجماع مستلزم اجتهاد در مقابل نص خواهد بود.